

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та митної політики

Р І Ш Е Н Н Я

Про звіт керівництва ДФС про виконання рішення Комітету Верховної Ради України з питань фінансової, податкової та митної політики від 4 грудня 2019 року щодо реалізації державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі - Комітет) на своєму засіданні 19 лютого 2020 року заслухав тимчасово виконуючого обов'язки Голови Державної фіскальної служби України Солодченко С.В. про виконання рішення Комітету від 4 грудня 2019 року щодо реалізації державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального.

Під час заслуховування народні депутати України – члени Комітету висловили незадоволення якістю проведеної роботи податковою міліцією, зокрема її оперативними підрозділами, та наведеною інформацією у Звіті за результатами вжитих заходів із припинення незаконного виробництва та обігу підакцизних товарів, виявлення фактів ухилення від сплати акцизного податку, наданою ДФС України на виконання рішення Комітету від 4 грудня 2019 року.

Народними депутатами України висловлені зауваження про відсутність достатньої інформації у Звіті для того щоб зробити висновок про якісне виконання податковою міліцією своїх службових обов'язків при проведенні оперативно-розшукових заходів виявлення, припинення, розслідування протиправної діяльності платників податків, які здійснюють операції з придбання та реалізації товару «Суміш вуглеводнів», отримують значні обсяги алкогольних напоїв, але відсутні за місцем провадження діяльності, здійснюють торгівлю нафтопродуктами з ознаками порушення норм чинного законодавства, здійснюють реалізацію спирту етилового у вигляді лікарських засобів за відсутності його придбання, отримують значні обсяги тютюнових виробів, але відсутні за місцем провадження діяльності, здійснюють придбання спиртовмісної продукції, але відсутні за місцем провадження діяльності, здійснюють торгівлю через мережу Інтернет алкогольними напоями та тютюновими виробами.

Дані відображені в Додатках 1, 2, 4, 5, 6 Звіту ДФС України містять інформацію, в першу чергу, про роботу підрозділів адміністрування та аудиту органів державної податкової служби України, зокрема, щодо включення платника до переліку ризикових, проведення контрольно-перевірочних заходів, перевірки платників податків за даними Єдиного реєстру податкових накладних. Разом з цим, у Звіті про результати роботи податкової міліції міститься інформація лише про факт реєстрації кримінальних проваджень, зокрема, в додатку 1 зазначена інформація про реєстрацію кримінальних проваджень щодо 53 із 56 суб'єктів господарювання наведених в переліку, з яких тільки по одному суб'єкту господарювання зареєстровано кримінальне провадження за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів, в додатку 2 - щодо 6 із 7 суб'єктів господарювання, додатку 4 – щодо 14 із

14 суб'єктів господарювання, додатку 4 - щодо 40 із 43 суб'єктів господарювання, додатку 4 - щодо 2 із 2 суб'єктів господарювання. А також податковою міліцією прозвітовано про вилучення у 2018 році підакцизних товарів на суму 1 млрд. 886 млн. грн. Накладено арешт на вилучені у рамках кримінальних проваджень підакцизних товарів на загальну суму 1 млрд 161,4 млн. А у 2019 році – на суму 2 млрд. 258 млн. грн. Накладено арешт на вилучені у рамках кримінальних проваджень підакцизних товарів на загальну суму 1 млрд 200 млн.грн. Тобто, за 2018-2019 рік всього вилучено ТМЦ на загальну суму 4 млрд.124 млн. грн. з даної суми вилучених ТМЦ по кримінальним провадженням накладено арешт на суму 2 млрд 361 млн.грн.

Народний депутат України Холодов А.І. зауважив про не надання у Звіті ДФС України інформації згідно додатку 8 до рішення Комітету від 4 грудня 2019 року. Додаток 8 сформований для отримання деталізованої інформації по кожному виду товарно-матеріальних цінностей з метою оцінки роботи податкової міліції та встановлення відповідності заявленої податковою міліцією суми вилучень реальним обставинам. Враховуючи ненадання зазначеної інформації, є застереження щодо відповідності наданої інформації щодо вилучених товарно-матеріальних цінностей в 2018-2019 році на суму 4 млрд.124 млн. грн. фактичним обставинам.

Під час засідання Комітету керівництво ДФС України повідомило про неможливість надання заповненого додатку 8 та спецповідомлень у зв'язку з ймовірністю розголошення відомостей досудового розслідування.

Також за наведеною інформацією незрозуміло, які результати розслідування кримінальних проваджень та яка сума, з заявленої про вилучення оперативними підрозділами, стягнуто в дохід держави. Як показує практика розгляду справ в судах протягом останніх років робота з документування оперативними підрозділами злочинів у рамках оперативно-розшукових справ, практично не ведеться. Більшість матеріалів, які передаються оперативними підрозділами до слідчих підрозділів, не є оперативними справами, а є аналітичними довідками, що також додатково призводить до звинувачень у тиску на бізнес.

В Звіті податкової міліції відсутня інформація щодо втрат бюджету в розрізі кожного платника податків, відсутня інформація про сплачені такими платниками податки до бюджету та наслідки проведених оперативно-розшукових заходів, результати розслідування кримінальних проваджень та прогнозованих втрат бюджету, кількість складених адміністративних протоколів та сплачених платником штрафів. Тобто інформація про наслідки проведеної роботи оперативними підрозділами податкової міліції відсутні.

Народні депутати України члени Комітету звернули увагу на той факт, що проведення оперативно-розшукових заходів оперативними підрозділами податкової міліції по платникам податків, які зловживають дотриманням законодавства в цих сферах, чомусь було активізовано тільки після рішення Комітету від 4 грудня 2019 року. Чому оперативні підрозділи податкової міліції протягом попередніх років не займалися цими питаннями незрозуміло? Начальник Головного оперативного управління Державної фіскальної служби України

Лісовий Г.О. підтвердив той факт, що після рішення Комітету від 4 грудня 2019 року робота в цьому напрямку була активізована.

Також народні депутати України відмітили незадовільну роботу в напрямку боротьби з незаконним обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів, в тому числі, з незаконним обігом цих товарів через мережу Інтернет. Як з'ясувалося на засіданні Комітету, оперативні підрозділи податкової міліції при здійсненні оперативно-розшукових заходів не використовують інформацію системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового. Ця система по контролю за обігом спирту етилового була введена з 1 липня 2019 року. Тобто, податковою міліцією до цього часу неналагоджена взаємодія щодо обміну інформацією системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового між органами державної податкової служби та органами державної фіскальної служби для оперативного виявлення, розслідування та припинення незаконного обігу алкогольних напоїв працівниками податкової міліції.

Так само існують проблеми й з виявленням та припиненням незаконного обігу тютюнових виробів. За інформацією Української асоціації виробників тютюнових виробів «Укртютюн» - збитки України від нелегальної торгівлі сигаретами у 2019 році склали 3 870, 7 млн. штук сигарет, оцінка несплаченого акцизного податку у бюджет України близько 4 997,1 млн. грн.

За інформацією податкової міліції у 2019 році з незаконного обігу вилучено 232 млн. штук сигарет та 248,6 тон тютюну на загальну суму 799,2 млн. грн., з них недоотриманого акцизного податку в сумі близько 559,4 млн. грн.

Тобто, відсоток виявлених оперативними підрозділами податкової міліції порушень в об'ємах нелегального ринку реалізації тютюнових виробів становить 11,2 відсотків.

У Звіті не відображена інформація про проведену роботу оперативними підрозділами податкової міліції з питань, що піднімалися в рішенні Комітету від 4 грудня 2019 року, щодо результатів із запобігання, виявлення та розслідування нелегального продажу тютюнової продукції в Дніпропетровській, Харківській, Запорізькій, Хмельницькій та Одеській областях.

Відомо, що основними каналами поширення нелегальної тютюнової продукції в Україні є вуличні торговці, відкриті ринки, магазини та кіоски. Понад 54% контрабанди та підробки поширюється саме через вуличних торговців та на відкритих ринках. Відповіді від начальника Головного оперативного управління ДФС України Лісового Г.О. на питання яких інструментів не вистачає податковій міліції для припинення продажу підакцизної продукції з порушенням вимог законодавства, народні депутати України так і не почули.

Звіт ДФС України в частині проведених заходів оперативними підрозділами податкової міліції по виявленню незаконної торгівлі алкогольних напоїв та тютюнових виробів про проведену роботу не знайшов підтримки серед народних депутатів України членів Комітету. Під час заслуховування звернули увагу начальника Головного оперативного управління ДФС України Лісового Г.О. на неналежну організацію роботи щодо здійснення заходів з виявлення та припинення фактів торгівлі алкогольних напоїв та тютюнових виробів через мережу Інтернет.

Народний депутат України Володіна Д.А. висловила свої зауваження до Звіту ДФС України про виконання рішення Комітету від 4 грудня 2019р.:

Щодо додатку 1. За фактами діяльності 56 суб'єктів господарювання порушено лише одне кримінальне провадження за ст. 204 КК України, санкція якої передбачає обов'язкову конфіскацію незаконно виготовлених, незаконно вироблених або придбаних товарів, знарядь виробництва, сировини для їх виготовлення, незаконно виробленої або придбаної продукції, обладнання для її виготовлення, тобто дієве реагування на скоєний злочин, а щодо 34 суб'єктів розслідуються кримінальні провадження за формальними складами за ч. 1 ст. 205-1 КК України (підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації).

Не зазначено наслідки внесення 49 суб'єктів господарювання до переліку ризикових платників податків, не реєстрації в ЄРПН виписаних податкових накладних 38 суб'єктів, анулювання свідоцтва платника ПДВ 30 суб'єктів, повного припинення (ліквідації, закриття) 21 суб'єкта, гарантії неучасті цих суб'єктів у подальшому обігу підакцизної продукції, повного збереження без розповсюдження придбаної ними підакцизної продукції, надходження до бюджету прихованих від оподаткування коштів. Щодо додатків 2, 4, 5, 6 аналогічні зауваження.

Щодо додатку 3: не наведені відомості про наслідки демонтажу АЗС, не зазначено, чи вилучено та (або) конфісковано демонтоване обладнання, чи воно повернуто власнику і розгорнуто знову на іншому чи тому місці. Не вказані обсяги пального, що реалізовано через демонтовану АЗС, не визначено розмір несплачених податків. Не вказано, який період за чиеї бездіяльності чи сприяння функціонувала вказана АЗС, на території певної територіальної громади в зоні діяльності яких оперативних та слідчих підрозділів ДФС, не повідомлено чи порушено кримінальне провадження за кожним фактом демонтажу АЗС.

Щодо додатку 7: не зазначено, яка доля вилучених з обігу підакцизних товарів, що реалізовувались за допомогою інтернет - контентів, яку їх частину конфісковано, знищено, перероблено, яку повернуто власникам, яка частина продовжує зберігатися, де та на яких підставах. Не вказано, з чиеї вини своєчасно не залучено фахівців кіберполіції Національної поліції України, чому не використано можливості міжнародної правової допомоги з країнами реєстрації провайдерів з метою припинення існування інтернет-контентів. Звернуто увагу присутніх на те, що фактично за наслідками «опрацювання» 19 з 21 інтернет-контентів продовжують руйнацію економіки України, що свідчить про неефективність роботи ДФС.

Щодо додатку 8: не зазначено, яка доля кримінальних проваджень, у яких здійснено вилучення підакцизних товарів, транспортних засобів скільки кримінальних проваджень закрито, скільки з вилучених товарів, транспортних засобів конфісковано, обернуто в дохід держави, скільки підакцизної продукції знищено, а скільки повернуто власникам з будь-яких підстав, зокрема у зв'язку із задоволенням скарг суб'єктів підприємництва, скасування арешту.

Народний депутат України Южаніна Н.П. зауважила наступне згідно інформації, отриманої мною від ДФС України на мої звернення як народного депутата України встановлено, що в період серпня – жовтня 2019 року в окремих митницях ДФС (Дніпропетровській, Одеській, Чернівецькій та Київській міській) протягом тривалих періодів були фактично відсутні начальники митниць або особи, на яких у відповідності до чинного законодавства було покладено виконання обов'язків за посадою начальників митниць. Така ситуація була обумовлена тим,

що покладення виконання обов'язків за посадою начальників таких митниць здійснювалось або шляхом підписання Головою ДФС України наказів із значним запізненням (покладення повноважень за посадою «заднім числом»), або відсутності наказів щодо покладення виконання обов'язків за посадами начальників окремих митниць ДФС.

Таким чином можна констатувати, що функціонування вказаних вище митниць як територіальних органів ДФС, – юридичних осіб публічного права, - здійснювалося в окремі періоди серпня-жовтні 2019 року без призначених відповідно до чинного законодавства начальників митниць (осіб, на яких покладено виконання обов'язків за посадою начальників митниць ДФС).

Відсутність в окремих митницях ДФС (Дніпропетровській, Київській міській, Чернівецькій та Одеській митницях ДФС) призначеного у встановленому чинним законодавством порядку начальника митниці ДФС (особи, на яку покладено виконання обов'язків за посадою начальника митниці ДФС) унеможливило виконання митницями ДФС функцій та завдань (повноважень) зі здійснення митної справи, реалізація яких потребує прийняття відповідного рішення організаційно-розпорядчого характеру на рівні начальника митниці ДФС, в першу чергу – у формі наказу, здійснення дій щодо надання письмового погодження, розпорядження або підписання відповідних документів. Крім того, відсутність в окремих митницях ДФС призначеного у встановленому чинним законодавством порядку начальника митниці ДФС (особи, на яку покладено виконання обов'язків за посадою начальника митниці ДФС) фактично унеможливило реалізацію окремих ключових положень Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII та окремих положень трудового законодавства у зв'язку із відсутністю посадової особи, яка мала право підписувати такі розпорядчі документи як накази по митниці.

Вказані вище факти свідчать про:

наявність в період серпня – жовтня 2019 року свідомої, системної та тривалої бездіяльності керівництва ДФС України щодо забезпечення належного керівництва митницями ДФС та призначення на посаду начальників митниць на постійній основі або з тимчасовим покладанням обов'язків за посадою начальників окремих митниць ДФС з метою забезпечення безперервної реалізації митницями як територіальними органами ДФС визначених чинним законодавством функцій та повноважень;

свідоме створення умов для можливих порушень чинного законодавства в контексті забезпечення прийняття рішень та реалізації функцій та повноважень, що у відповідності до чинного законодавства є виключним повноваженням начальника митниці ДФС.

За результатами обговорення даних питань та керуючись статтею 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», народні депутати України – члени Комітету **прийняли рішення:**

1. Визнати роботу начальника Головного оперативного управління Державної фіскальної служби України Лісового Г.О. незадовільною.

2. Повернути на доопрацювання звіт ДФС про результати виконання рішення Комітету від 04.12.2019р. з метою усунення наведених порушень та недоліків.

3. Рекомендувати першого заступника Голови Державної фіскальної служби України Солодченко С.В. активізувати роботу податкової міліції та забезпечити належну організацію роботи оперативних та слідчих підрозділів з питань здійснення заходів з виявлення, розслідування та припинення:

- незаконної діяльності платників податків у сфері виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального;
- незаконної діяльності платників податків з ухиленням від сплати податкових зобов'язань з податку на додану вартість, «скрутками», «центрами мінімізації», акцент при розслідуванні кримінальних проваджень перенести на організаторів цих злочинів.

4. Рекомендувати Голові Державної податкової служби України Верланову С.О. та Голові Державної митної служби України Нефьодову М.Є. забезпечити доступ працівників податкової міліції Державної фіскальної служби України в межах Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінального процесуального кодексу України до баз даних інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику для належного проведення оперативно-розшукових заходів та розслідування кримінальних проваджень.

5. Рекомендувати Кабінету Міністрів України, Міністерству фінансів України відповідно до законів України «Про державну службу», «Про центральні органи виконавчої влади», розглянути можливість порушити дисциплінарне провадження стосовно керівництва Державної фіскальної служби України періоду серпня – жовтня 2019 року, керівників та посадових осіб структурних підрозділів центрального апарату Державної фіскальної служби України щодо свідомої умисної бездіяльності (в тому числі щодо не призначення на посади керівників в Одеській, Дніпропетровській, Чернівецькій та Київській міській митницях ДФС) керівництва ДФС та посадових осіб центрального апарату ДФС, до посадових обов'язків яких в період серпня – жовтня 2019 року відносились повноваження щодо:

- кадрового забезпечення керівного складу митниць ДФС;
- забезпечення безперервного здійснення керівництва митницями ДФС як юридичними особами – суб'єктами публічного права з метою забезпечення виконання митницями ДФС всіх без винятку функцій, завдань та повноважень, визначених законодавством України.

Просимо вивчити питання щодо фактичного виконання та здійснення (реалізації) функцій та повноважень, виконання та здійснення (реалізація) яких у відповідності до законодавства України є виключною компетенцією начальника митниці ДФС (особи, на яку покладено виконання обов'язків) в Одеській, Дніпропетровській, Чернівецькій та Київській міській митницях ДФС у період серпня – жовтня 2019 року з метою виявлення можливих фактів прийняття у вказані періоди рішень та здійснення (реалізації) повноважень посадовими Одеської, Київської, Чернівецької та Дніпропетровської митниць ДФС, які не мали

законодавчого права на прийняття таких рішень та здійснення (реалізації) відповідних повноважень.

6. Заслухати на засіданні Комітету до 10 травня 2020 року, інформацію про результати слідчо-оперативної діяльності у 2019 році ДФС України для чого запросити на засідання Комітету Голову комісії з реорганізації Державної фіскальної служби Гутенка Д.В., першого заступника Голови Державної фіскальної служби України Солодченка С.В., начальника Головного оперативного управління ДФС України Лісового Г.О.

7. Запросити керівника досудовим розслідуванням органів міліції і фіскальної служби та у кримінальних провадженнях щодо організованої злочинності Офісу Генерального прокурора Шевченка О.В. на засіданні Комітету для обговорення питання щодо прокурорського нагляду за додержанням законів податковою міліцією при здійсненні ними оперативно-розшукової діяльності, дізнанні, досудовому слідстві.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев